

in gesprek met

Saskia van Drimmelen en Margreet Sweerts

woorden: Sanne Eva Dijkstra beelden: Bianca van Houten

There is a crack in everything. That's how the light gets in.
De schoonheid van imperfectie: Leonard Cohen bezong het zo treffend. Littekens en andere 'mankementen' vertellen een verhaal. Dat geldt voor mensen, maar net zo goed voor objecten. Denk maar eens aan de scheuren, gaten, vlekken en losse draadjes in je favoriete jurk of die ene trui waar je wel in zou kunnen wonen. 'Maar dan moet je er wel zo naar willen kijken,' zegt mode-ontwerpster Saskia van Drimmelen. 'Veel mensen hebben er amper besef van dat kledingstukken toch echt door een paar handen gemaakt zijn.'

Een kledingstuk repareren zodat het nog een tijdje - misschien zelfs een heel leven - meekan, is in onze huidige wegwerpmaatschappij dan ook meer uitzondering dan regel. Modemerken brengen de ene na de andere collectie uit en voordat je goed en wel beseft dat iets een trend is, is het alweer uit de mode. We kopen een kledingstuk, dragen het een poosje en kopen weer iets nieuws. Die witte blouse met een vlek? Vervangbaar. Dat jasje dat een knoop mist? Rijp voor de kringloopwinkel. Of, erger nog, de container.

Die wegwerpcultuur is niet voorbehouden aan de mode, maar het is wel een wereld waarin het heel erg geldt. Jarenlang draaide Saskia als modeontwerpster in dat cirkeltje mee. Ze zette een succesvol eigen label op en was geliefd bij een groeiende groep klanten. Maar hoe succesvoller haar merk werd, hoe meer het gevoelsmatig van haar afdreef. Steeds maar weer iets nieuws maken, de vluchtigheid ervan: het voelde niet goed. Saskia: 'Ik houd heel erg van kleding maken, maar kwam juist aan dat maken niet meer toe. Ik bedacht en tekende patronen en iemand anders voerde ze uit. Dat vond ik heel moeilijk. Na acht jaar besloot ik ermee te stoppen. Ik voelde de noodzaak niet meer. Ik kón het niet meer. Hoe groot mijn liefde voor kleding ook is, in die tijd kon ik geen modetijdschrijft inkijken.'

Na een periode van bezinning richtte ze, samen met onder andere theatermaakster Margreet Sweerts, het modecollectief *Painted Series* op. Daaruit ontstond vervolgens *Golden Joinery*, een kledingmerk dat een tegengeluid vormt tegen elkaar razendsnel opvolgende trends en mode. Het is geïnspireerd door de Japanse techniek *kintsugi*, waar Saskia voor het eerst over hoorde van een vriend. 'Toen ik hem, inmiddels jaren geleden, vertelde dat ik mijn toenmalige relatie wilde beëindigen, zei hij me dat ik ook zou kunnen proberen om de relatie te lijmen met goud, zoals ze met *kintsugi* doen.' Hij verwees naar de eeuwenoude traditie waarbij gebroken porselein weer aan elkaar gezet wordt met goudkleurige lijm.

Gouden accenten maken het kopje of schoteltje niet alleen weer heel, ze geven er ook een nieuwe betekenis aan. Margreet: 'Opvallende reparaties maken van de breuklijn een sieraad. Ze veranderen een litteken in een ereteken.' De eigenaar gaat het daardoor weer koesteren, misschien nog wel meer dan voorheen. Saskia: 'Kintsugi staat voor de manier waarop je ergens mee omgaat. We zijn gewend om iets weg te doen als het stuk is. Maar als iets echt belangrijk voor je is, kun je ook je best doen om het met tijd en aandacht weer heel te maken.'

De reparatietechniek was lange tijd op z'n retour, maar wordt inmiddels weer volop toegepast. Saskia: 'Er zijn in grote steden in Japan steeds meer kleine winkeltjes waar jongeren proberen om de traditie te laten voortbestaan.'

Voor *Golden Joinery* vertaalden Saskia en Margreet de techniek naar kleding. In plaats van goudlijm gebruiken ze gouddraad. Daarmee bouwen ze, onder andere tijdens workshops, stapje voor stapje en met de hulp van vele handen, aan een collectie en het merk. Al is dat geen merk in de traditionele zin van het woord. Een kledingstuk van *Golden Joinery* koop je namelijk niet: de basis ervan hangt al in je eigen kast. En het is ook niet het merk dat de waarde van dat kledingstuk bepaalt, maar jijzelf.

Margreet: ‘Wij dachten: waarom zou je, in plaats van telkens weer iets nieuws te willen, niet uitgaan van wat je hebt? Er is al zoveel, meer dan genoeg voor iedereen. Wat kun je met hetgeen je al hebt, met wat je vindt of wat je krijgt?’ Deelnemers aan een workshop vragen ze om iets mee te nemen dat betekenis voor ze heeft. Saskia: ‘Een dierbaar kledingstuk dat je prachtig vindt, maar niet meer draagt omdat het kapot is. We laten ons leiden door het kijken naar wat er al is. Daar zijn we dankbaar voor en daar werken we mee.’

Tijdens een *Golden Joinery*-workshop worden de aanwezigen stap voor stap en aan de hand van een vast scenario door het reparatieproces geleid. Individueel, maar toch samen. Om mee te doen, hoeft je niet te kunnen naaien: ook mensen die nog nooit met naald en draad gewerkt hebben, redden zich prima. Sterker nog, soms levert een totaal gebrek aan kennis van naai-technieken de meest bijzondere resultaten op. Saskia: ‘Als je niet gehinderd wordt door enige kennis, brengt dat een onbevangenheid met zich mee. Dat kan angst veroorzaken of het juist makkelijker maken om te experimenteren en gewoon te dóen.’

Ze vervolgt: ‘Het mooie is: als je heel goed kijkt tijdens het repareren, zie je soms dat een ander dat ook al eens gedaan heeft.’ Margreet: ‘Het is belangrijk om je ervan bewust te zijn dat ergens op de wereld een mens is die jouw trui of broek in elkaar gezet heeft.’ Met *Golden Joinery* krijgt kleding echt een ziel, zegt ze. ‘Want dat is wat je kunt doen met tijd en aandacht: dingen bezielen. Of het nu een relatie is, een kledingstuk, een dans of een tekst. Alles wat bezield wordt, krijgt betekenis. We vergeten het wel eens, maar wat je aandacht geeft, dat groeit.’

‘Echt zien en voelen wat je eigenlijk in handen hebt, en dankbaar zijn voor de uren die een ander erin heeft gestoken: dat werkt zowel letterlijk als figuurlijk helend,’ vult Saskia haar aan. Volgens haar schuilen waarde en betekenis in onze relatie met materie. ‘Dat hebben we nodig nu. We zijn veel te lang alleen maar aan het exploiteren geweest. *Golden Joinery* is de ultieme vorm van vertraging. Je kijkt naar wat je hebt, naar wat dierbaar voor je is en zorgt ervoor dat het weer gedragen kan worden. Dat was ons uitgangspunt, maar al doende kwamen we erachter dat er in dat proces nog veel meer van waarde zit.’

Daarmee doelt ze op de tijd die je eraan besteedt. ‘Drie, vier uren lang met maar één ding bezig zijn: wanneer doe je dat nog tegenwoordig?’ Mobiele telefoons worden op een dienblaadje verzameld en opzij gelegd tijdens een workshop; die halen je alleen maar uit het moment en verstoren het proces. Het samen aan iets voor jezelf werken, weg van alle drukte en zonder invloeden van buitenaf, heeft een bijna meditatief effect. Saskia: ‘Het doet er niet toe waar je vandaan komt of wat je doet in het dagelijks leven. Tijdens onze workshops gaat het niet om *socializen*, maar om samen iets maken en in het hier en nu zijn. Dat op zich is al heel verbindend. Al leer je elkaar al doende wel op een heel persoonlijke manier kennen, want ieder kledingstuk vertelt een uniek verhaal.’

Ook in hun eigen kledingkasten hangen inmiddels meerdere kledingstukken met het kenmerkende gouden stiksel. Saskia: ‘Ik heb al best veel items gerepareerd. Eén stuk is bijzonder: een lichtroze zijden blouse.’ Ze kocht het in een tweedehandswinkel en ontdekte dat er meerdere etiketjes met namen in waren gestreken. ‘Waarschijnlijk heeft het jarenlang gecirculeerd in een verzorgingstehuis. Het was in elk geval al van heel veel mensen geweest en viel dus snel uit elkaar. Ik heb iedere opening met kraaltjes afgewerkt. En elke keer als ik het gedragen heb, is er wel weer iets nieuws om te repareren.’

Margreet noemt de vintage jurk die ze al zo'n dertig jaar bezit. 'Die had ik zelf ooit al vermaakt, maar een beetje slordig. Er zaten meerdere scheuren in. Die heb ik onder handen genomen, zodat ik hem weer met goed fatsoen kan dragen.' Vooral bijzonder vindt ze dat ook haar zoon de waarde van het vermaken inziet. Hij is 23 en over het algemeen vrij elitair als het op kleding aankomt. Maar op zijn manier vindt hij *Golden Joinery* heel interessant. Dus af en toe vraagt hij me om een t-shirt of een trui weer heel te maken met gouddraad. Dat hij zich daarbij niets aantrekt van groepsdruk, van wat zijn vrienden doen of zeggen, dat vind ik zo mooi.'

De workshops organiseren Saskia en Margreet het liefst op publieke locaties, als een vorm van *performance art*. En er is het *Golden Joinery*-bordspel. Dat volgt bijna hetzelfde scenario als een workshop. In de doos ervan zitten onder andere een zorgvuldig vormgegeven speelbord met speelkaarten, een setje naalden, gouddraad, goudkleurige stof en een theezakje. Een schatkist, noemen ze het, waarmee je met maximaal zes personen thuis aan de slag kunt. Het bordspel geeft zoveel mogelijk mensen, waar dan ook ter wereld, de kans om deel uit te maken van de beweging.

Iedere workshop en ieder gespeeld spel is ook een bijdrage aan de droom van Saskia en Margreet: dat door de gestaag groeiende collectie van *Golden Joinery* het merk zich als een olievlek verspreidt. Zodat in het straatbeeld steeds vaker gekoesterde en geliefde kledingstukken met een gouden litteken opduiken.

Sanne Ena schrijft als journalist vooral – en het liefst – over bewust(er) leven, food, reizen en human interest. Je kunt meer over en van haar lezen op haar website [sanneeva](https://www.sanneeva.nl)